

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Δευτέρα 4 Ιανουαρίου 2016
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Πώς δικαιολογείται στο κείμενο το γεγονός ότι οι νέοι υιοθετούν ένα δικό τους τρόπο έκφρασης;

Το φαινόμενο της νεαγικής διαλέκτου είναι διαχρονικό και παγκόσμιο. Σύμφωνα με το κείμενο, οι νέοι με την ένταξή τους σε συγκεκριμένες ομάδες συνομηλίκων υιοθετούν και τους αντίστοιχους κανόνες επικοινωνίας τους. Ταυτόχρονα, η διαμόρφωση της γλωσσικής ταυτότητάς τους απορρίπτει τους τρόπους συμπεριφοράς των ενηλίκων, ως προσπάθεια αποτίναξης του παλαιού στοιχείου και δημιουργίας νέου. Το λεξιλόγιό τους διαμορφώνεται υπό την επίδραση της κυρίαρχης παγκοσμίως αγγλικής γλώσσας ενώ τα ΜΜΕ, η τηλεόραση, ο περιοδικός τύπος επηρεάζουν και συντελούν στη διάδοση του νεανικού γλωσσικού ιδιώματος. Άρα, ο τρόπος έκφρασης των νέων αποτυπώνει τις επιδράσεις που δέχονται και τις ανάγκες που έχουν.

**A2. «Οι νέοι όχι μόνο δεν πάσχουν από λεξιπενία, αλλά έχουν γλώσσα πλούσια και συνεχώς ανανεούμενη».
Να αναπτύξετε το περιεχόμενο της παραπάνω φράσης σε μια παράγραφο 60-80 λέξεων.**

Οι νέοι στην προσπάθειά τους να διαφοροποιηθούν από την παλαιά γενιά ή να ακυρώσουν το κατεστημένο, διαμορφώνουν τη γλώσσα τους προσαρμοσμένη και κινούμενη από τις ανάγκες της σύγχρονης πραγματικότητας και τα δεδομένα της ψηφιακής τεχνολογίας. Δηλαδή, η γλωσσική δημιουργικότητα των νέων συνδυάζει τις γλωσσικές τάσεις του παρελθόντος, την κυρίαρχη γλώσσα της παγκοσμιοποίησης, δηλαδή την αγγλική, και το λόγο των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Προφανώς, η νεολαία δε χρειάζεται να ακολουθεί τον τυπικό τρόπο εκφοράς του δημόσιου λόγου, αφού, με τη συνεχή ανανεωτική διαμόρφωση και την έμπνευση των ίδιων των νέων, συντίθεται δημιουργικά και ο λόγος τους. Συνεπώς, οι νέοι κάθε άλλο παρά πάσχουν από γλωσσική πενία.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

A3. Βασισμένοι στο κείμενο, να επιβεβαιώσετε ή να απορρίψετε το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων, σημειώνοντας την ένδειξη (Σ) Σωστό ή (Λ) Λάθος:

ΣΩΣΤΟ
ΣΩΣΤΟ
ΣΩΣΤΟ
ΛΑΘΟΣ
ΣΩΣΤΟ
ΣΩΣΤΟ

B1. α.¹ Τα δομικά στοιχεία της πρώτης παραγράφου του κειμένου είναι:
Θεματική περίοδος: «Οι νέοι όχι μόνο.....διαρκώς ανανεούμενη.»
Σχόλια- Λεπτομέρειες: «Απλώς είναι άλλη.....το φτωχό της λεξιλόγιο.»
Περίοδος- Κατακλείδα: Παραλείπεται

β.² Η παράγραφος αναπτύσσεται με **αιτιολόγηση**, καθώς στις λεπτομέρειες αιτιολογείται το περιεχόμενο της θεματικής πρότασης. Αιτιολογείται δηλαδή η προτίμηση των νέων σε δικούς τους ξεχωριστούς τρόπους έκφρασης.

B2 α.³ Ομόρριζες λέξεις

υιοθετηθούν	θεματολόγιο, θετικός
απόρριψη:	το ρίζιμο, η ριπή
υπερβολικά	αναβλητικότητα, προβολή
παγκόσμιο	κόσμημα, διακόσμηση
εκπλήσσει	πληγή, πληκτικός

¹ Έκφραση- Έκθεση για το Γενικό Λύκειο, τεύχος Α΄, Χρ. Τσολάκη, Κυρ. Αδαλόγλου, Άβρα Αυδή, Έλ. Λόππα, Διον. Τόνης, σελ. 72

² Έκφραση- Έκθεση για το Γενικό Λύκειο, τεύχος Α΄, Χρ. Τσολάκη, Κυρ. Αδαλόγλου, Άβρα Αυδή, Έλ. Λόππα, Διον. Τόνης, σελ. 73

³ Γλωσσικές ασκήσεις για το Γενικό Λύκειο σελ. 130-135

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

β.⁴ Συνώνυμα

ανατρεπτική	ριζοσπαστική, επαναστατική
εξέλιξη	πρόοδο, πορεία
ξεπερασμένες	παρωχημένες, παρελθοντικές
παγκόσμιο	διεθνές, οικουμενικό, πλανητικό
παίζουν	διαδραματίζουν, κατέχουν

B3.⁵ Αναφορικά, ποιητικά, αναφορικά, ποιητικά, ποιητικά.

Γ.

Πρόκειται για ημερίδα, οπότε έχουμε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο. Χρειαζόμαστε προσφώνηση και αποφώνηση, αμεσότητα και οικειότητα στο ύφος. Τα πρόσωπα που χρησιμοποιούμε είναι το γ' ενικό και πληθυντικό και το α' πληθυντικό κυρίως, εφόσον πρόκειται για φαινόμενο που αφορά τους νέους.

Ενδεικτική ανάπτυξη του θέματος:

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αγαπητοί καθηγητές και γονείς,
Συμμαθήτριες- συμμαθητές,

είναι αυτονόητο ότι οι νέοι είμαστε καινοτόμοι κι αρεσκομάστε να χρησιμοποιούμε κάθε σύγχρονο τεχνολογικό επίτευγμα. Ειδικότερα, το κινητό τηλέφωνο κι ο ηλεκτρονικός υπολογιστής κατέχουν σημαντική θέση στην καθημερινότητά μας, αλλά γονείς και καθηγητές αντιδρούν εκφράζοντας τον προβληματισμό τους, μεταξύ άλλων, για την επίδραση της τεχνολογίας στη γλωσσική αρτιότητά μας. Αναντίρρητα, ο βαθμός της επιρροής αυτής στη νεανική γλώσσα είναι μεγάλος και προκαλεί τόσο την κωδικοποιημένη έκφραση όσο και τη λεξιπενία.

⁴ Έκφραση- Έκθεση για το Γενικό Λύκειο, τεύχος Α', Χρ. Τσολάκη, Κυρ. Αδαλόγλου, Άβρα Αυδή, Έλ. Λόππα, Διον. Τόνης, σελ. 49

⁵ Έκφραση- Έκθεση για το Γενικό Λύκειο, τεύχος Α', Χρ. Τσολάκη, Κυρ. Αδαλόγλου, Άβρα Αυδή, Έλ. Λόππα, Διον. Τόνης, σελ. 42-45

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

Πράγματι, σημαντικό ποσοστό εφήβων, ανεξάρτητα από τις γενικότερες σχολικές επιδόσεις τους, αδυνατούν να εκφραστούν εύστοχα επηρεασμένοι από τη χρήση του κινητού τηλεφώνου και την πολύωρη ενασχόληση με το διαδίκτυο. Αυτό συμβαίνει γιατί:

α' ερώτημα

1. Χρησιμοποιούν σύντομες εκφράσεις καθώς έχουν ασκηθεί στην κωδικοποίηση, εφόσον στα γραπτά μηνύματα των φορητών τηλεφώνων ο αριθμός των χαρακτήρων είναι συγκεκριμένος.
2. Αναπαράγουν τις συντομογραφίες και τα αρκτικόλεξα των γραπτών μηνυμάτων και στον προφορικό λόγο απηχώντας μια γλώσσα, η οποία γίνεται κατανοητή κατά κύριο λόγο από την ομάδα των συνομήλικων.
3. Στο εικονικό περιβάλλον των διαδικτυακών παιχνιδιών διαμορφώνουν ένα γλωσσικό κώδικα, ο οποίος αντιβαίνει γραμματικούς και συντακτικούς κανόνες. Με τον τρόπο αυτό, μάλιστα, εκφράζονται σε κάθε περίπτωση ανεξάρτητα από τις περιστάσεις και τους αποδέκτες.
4. Οι χρήστες των κινητών τηλεφώνων και των διαδικτυακών μέσων επικοινωνίας συχνά γράφουν τα ελληνικά με λατινικούς χαρακτήρες με απόρροια να χάνουν την επαφή τους με την ορθογραφία της γλώσσας. Συνεπώς, στα γραπτά κείμενά τους σημειώνονται αρκετά κι εξόφθαλμα ορθογραφικά λάθη.

Εκτός από τις επιπτώσεις που υφίσταται η εκφραστική ικανότητα των εφήβων λόγω της πρακτικής εφαρμογής της τεχνολογίας, είναι γεγονός ότι τα ηλεκτρονικά αυτά μέσα μεταβάλλουν την καθημερινότητά τους διαμορφώνοντας ιδιαίτερες συνθήκες επικοινωνίας.

Δηλαδή:

1. Το διαδίκτυο αποτελώντας ένα παράθυρο στον κόσμο, φέρνει τους νεαρούς χρήστες σε επαφή με τη μόδα της μουσικής και ευρύτερα της διασκέδασης, που επικρατεί διεθνώς. Ως εκ τούτου, υιοθετούν ξενικές εκφράσεις, με τις οποίες διατυπώνουν τις απόψεις και τα συναισθήματά τους.
2. Η κυριαρχία της εικόνας στον ηλεκτρονικό υπολογιστή αλλά και την τηλεόραση αποθαρρύνει την ενασχόληση με το γραπτό κείμενο, το οποίο, άλλωστε, δεν καθίσταται το ίδιο εύληπτο και κατανοητό.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Α' ΦΑΣΗ

E_3.N1(α)

3. Εφόσον στον κυβερνοχώρο καθένας απολαμβάνει ελεύθερα το δικαίωμα να κάνει οποιαδήποτε ανάρτηση και να γίνει, μάλιστα, δημοφιλής, γίνεται κατανοητό ότι προβάλλονται κίβδηλα πρότυπα. Έτσι, οι νεαροί χρήστες απομακρύνονται από τα πνευματικά ενδιαφέροντα και στρέφονται στον υλισμό. Συνακόλουθα, η χρήση ενός περιορισμένου λεξιλογίου με επαναλήψεις έχει ως απότοκο τη λεξιπενία.
4. Το κινητό τηλέφωνο κι ο ηλεκτρονικός υπολογιστής κατά κύριο λόγο και δευτερευόντως η τηλεόραση μονοπωλούν το ενδιαφέρον παιδιών κι εφήβων, οπότε δεν υπάρχει ελεύθερος χρόνος για ενασχόληση με τη λογοτεχνία κι άλλα αναγνώσματα.

Δεδομένου ότι η γλώσσα αποτελεί στοιχείο πολιτισμού είναι αυτονόητη η αναγκαιότητα καλλιέργειάς της από τους φορείς αγωγής κι ειδικά το σχολείο. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος αυτός:

β' ερώτημα

1. Κρίνεται σκόπιμη η αλλαγή στον τρόπο διδασκαλίας με την εισαγωγή των νέων τεχνολογιών, με τις οποίες οι μαθητές είναι ήδη εξοικειωμένοι, ώστε το μάθημα να καθίσταται περισσότερο ελκυστικό.
2. Ενδείκνυται η αναθεώρηση των προγραμμάτων σπουδών κάθε τάξης από το αρμόδιο υπουργείο προκειμένου να δοθεί περισσότερος χρόνος στα γλωσσικά μαθήματα, ώστε να βρίσκονται οι μαθητές σε διαρκή επαφή με τη γλώσσα τους. Αναντίρρητα, απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η συγγραφή σύγχρονων σχολικών εγχειριδίων, με ενδιαφέρον περιεχόμενο.
3. Είναι σημαντική η απομάκρυνση από την πρακτική της στείρας αποστήθισης έτοιμων γνώσεων. Άλλωστε, είναι άωφο οι μαθητές να αποστήθίζουν και να αναπαράγουν κείμενα που δεν κατανοούν.
4. Μαθήματα, όπως η λογοτεχνία, απαιτείται να απαγκιστρωθούν από τον εξεταστικό κεντρικό χαρακτήρα. Θα ήταν περισσότερο αποδοτική η διαδραστικότητα κι η βιωματική μάθηση με την ανάθεση ομαδικών εργασιών, οι οποίες βοηθούν το μαθητή να κατανοήσει το λογοτεχνικό κείμενο.

Επιπροσθέτως, η καθημερινότητα στην τάξη πρέπει να μεταβληθεί με την εφαρμογή καινοτόμων παιδαγωγικών μεθόδων ώστε οι μαθητές να ανασκευάσουν τις απόψεις τους για τη γλωσσική διδασκαλία. Πιο συγκεκριμένα:

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

1. Ο καθηγητής, προσαρμοσμένος στις ανάγκες της εποχής, είναι σημαντικό να ακούει τους μαθητές του και να ενθαρρύνει το διάλογο στο πλαίσιο της τάξης. Έτσι, οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να καλλιεργήσουν την εκφραστική τους δεινότητα.
2. Θα ήταν ωφέλιμο να γίνεται γλωσσικό παιχνίδι με τη συγκρότηση ομάδων επιχειρηματολογίας και τη διοργάνωση διαγωνισμών – ώστε να παρέχεται κίνητρο για τη διεύρυνση του λεξιλογίου οξύνοντας ταυτόχρονα την κριτική ικανότητα των νέων.
3. Είναι σημαντική η ενίσχυση της αυτενέργειας των μαθητών κι η ανάπτυξη της δημιουργικότητας και του γραπτού λόγου με την έκδοση σχολικών εντύπων όπως η εφημερίδα ή το περιοδικό.
4. Ο σύλλογος των καθηγητών με την αρωγή των γονέων και του δήμου απαιτείται να συγκρατήσει σύγχρονες βιβλιοθήκες σε κάθε σχολείο ανανεώνοντας συχνά τους τίτλους των βιβλίων. Εάν οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να διαβάζουν πραγματικά ενδιαφέροντα αναγνώσματα, τότε θα αγαπήσουν τη λογοτεχνία.
5. Μεταξύ άλλων είναι ωφέλιμη η διοργάνωση εκδηλώσεων για διάφορα κοινωνικά θέματα, με τη συμμετοχή πνευματικών ταγών κι η διεξαγωγή συζητήσεων προκειμένου οι νέοι να έρχονται σε επαφή με τον πλούτο της γλώσσας τους.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Αδιαμφισβήτητα, η συμβολή της ελληνικής γλώσσας στον παγκόσμιο πολιτισμό είναι καθοριστική. Γι' αυτό είναι σημαντικό να καταβάλουμε, από κοινού, προσπάθεια για τη διασφάλιση του πλούτου της και τη συνέχειά της στο χρόνο δίχως, βέβαια, να απαρνιόμαστε τη σύγχρονη τεχνολογία και τις ευκολίες της. Από την πλευρά μας, οι νέοι χρειαζόμαστε τα κατάλληλα ερεθίσματα. Από το βήμα αυτό, λοιπόν, εκπροσωπώντας τους συμμαθητές μου, καλώ εσάς, τους δασκάλους μας και όλους τους αρμόδιους για το θέμα αυτό, να μας τα παρέχετε.

Σας ευχαριστώ πολύ.